

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmontellen levelek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. Rábely Miklós könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetés-, nyilatkozási- és felzárkólatások.

Hirdetési díj:

Egy negyhasábas per sor ter-
fogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönböztetve minden hazai postahivatal. Az előfizetések legelőszörűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — Hirdetéseket csak a kiadóhivatal vesz fel.

A községi árvák érdekében . . .

Megyénk ez évi márczius 30. és 31-ik napján tartott bizottsági közgyűlése majdnem vita nélkül tért félig-meddig napirendre egy, különben igen nagyfontosságú tárgy fölött.

A belügyi kormány jelesül, felhívta törvényhatóságunk közönségének figyelmét különösen a községek árváinak ügyére, — ajánlván, hogy azok gondozását ellenőriztesse olyan körgyámok által, kik rendszeresített s bizonyos évi fizetéssel javadalmazott állásra alkalmazhatók lévén, bírnak e tisztbetöltéséhez szükséges műveltséggel s törvényismerettel.

A kormány, úgy látszik, behatóan ismeri ama, bizony nagyon elszomorító körülményeket, melyek között megyénk községeiben még a nem vagyontalan árvák ügye is kezeltetik. Nagyon kell tudnia, hogy az ország kisebb, leginkább felvidéki, s ezek között megyénk községeinek legnagyobb részét, — kevés kivétellel — a szellemi képesség oly alanti fokán állók lakják, hogy azokra az árvák személyi és vagyoni viszonyainak ellenőrzése nyugodtan nem bízható. — Bizonyosan tudja kormányunk azt is, hogy van országunk felvidékén, s így nálunk, sok olyan község, melynek felülről férfi lakossága az évek felénél több részét vagy munkát keresve, vagy fuvarozással, vagy a hegyek közé vonulva, falujától, tűzhelyétől távol tölti el, s már csak ez okból sem várható tőlük az árvák gondos és lelkiismeretes felügyelete.

De tudják mindezt a megye kormányzati ügyeire befolyással bíró egyének, s különösen kell, hogy ismerjék e viszonyokat az állandó választmány tagjai is, kiknek általában elfogadott véleménye rendszerint döntő szokott lenni a közgyűlés határozataira nézve.

Amint hogy ezáltal is az állandó választmány véleménye lón határozattá emelve azon indokolással, hogy ez intézmény — tudniillik a körgyámok

fizetés melletti rendszeresítése — a mostani nyomott gazdasági helyzet, a nép elszegényedése miatt, népszerűsége számot nem tarthatván, kivihetetlen, sőt a körgyámi teendőket még a körjegyzőkre sem lehet bízni, miután ezek egyrészt már is túl vannak halmozva, más részt pedig hivatalukkal összeférhetlen is, hogy az általuk felülvizsgálendő ügyeket maguk lássák el.

Igaz, hogy eme — szerény véleményünk szerint is tarthatatlan álláspontot a megyei központi árvaszék elnöke, s a rosznyói járás főszolgabírája ezáfolhatatlan tényekből folyó adatokkal, érvekkel igyekeztek megdönteni — A többség hajtnatlanul amellet szavazott, hogy a rosz maradjon meg rosznak, miután azon javítani nem tudott, mert — — nem akart!

Igen is, hogy nem akart.
Bár milyen súlyosnak látszik e kifejezésünk, kénytelenek vagyunk kimondani és fentartani olyan indokolással szemben, mely ellen — mint jeleztük — a közjóért buzgólkodó lelkintéyes férfiak s oly hévvel küzdöttek, hogy valóban nem értjük, mint lehetett e kérdést — oly ridegen elejteni?

Nem jut eszünkbe ezzel azt állítani, hogy a közgyűlés többsége talán végkép elzárkózott e kérdéssel kapcsolatos társadalmi érdekek érvényesítése elől; sőt megvagyunk győződve arról, hogy ha nem kerülne ez intézmény olyan áldozatokba, melyek kedvezőbb anyagi helyzetben feltűnök sem volna, szívesen járult vala már most ez eszme keresztül viteléhez; — de azt — minden sértő szándék nélkül — szabadon feltételeznünk, hogy a tisztelt közgyűlés e tárgyat legalább is nem behatóan méltatta figyelmére.

Mert tulajdonképen miről is van szó?
Először is olyan községi, részint némi vagyontalan bíró, részint egészen vagyontalan árvák felügyeletéről, kik — ne rösteljük bevallani az elszomorító tapasztalati tény — kevés kivétellel — pusztulnak vagyoniilag, erkölcsileg; pusztulnak pe-

dig a felügyelet hiányossága miatt. — aminek bizonyosságát szolgáltatják egyrészt a hivatalos árverések hirdetményei, másfelől a kir. tanfelügyelő iskolai számszerű adatai, melyekből felesen jut az árva gyermekekre. — Ezen bajon a megye központi árvaszéke minden jóakarata, megfeszített munkássága mellett sem tud hathatósan segíteni, míg nem lesznek hivatott, fizetett, s annál fogva minden irányban felelősségre vonható olyan közegei, kik az árvák felügyeletét hivatás szerint teljesíthetik.

Ilyen hivatott közegek beállítása természetesen pénzbe kerül; s másodsorban erről van szó.

Minden fontoskodó fejtegetésnél világosabban beszélnek a számok, s hogy még érthetőbbek legyenek, mindjárt alkalmazzuk is.

Oszszuk be például megyénk községeit negyven körgyámi kerületre, állapítsuk meg a körgyám évi fizetését 100 forintban; ez intézmény községeinket összesen 4000, egyenkint nem egészen 15 frt évi kiadással terhelné meg.

Hát e 15, mond tizenöt forint oly teher, oly áldozat még a mai „nyomorúság“nak hirdetett pénzügyi viszonyok között is, hogy miatta megmaradni kellene az eddigi uton? Hihetetlen! Hiszen ennél több vész el évenként az árvák vagyonából csupán azért, mert sem a kirendelt, sem a községi körgyám nem bír tudatával egyik-másik mulasztása helyrehozhatlanná váló következményeinek! Ennél végtelenül nagyobb kár esik a község erkölcsiében, ember anyagában, midőn vagyontalan árváit lelki-teszt nyomorékká növeli a hiányos, vagy legtöbb esetben nem létező felügyelet!

Valóban azt hisszük, hogy e pénzügyi kérdést, még ha szerencsés megoldása nehéz volna is, bátran rendelkezhetjük alá a helyes gazdálkodás elveinek.

E tekintetben tehát az elől említett indokolás nem állja ki a szigorú bírálatot.

De nem tartható helyesnek ama nézet sem, hogy a körgyámi teendőkkal a körjegyzők — különösen összeférhetlenség okából — megbízhatók

T Á R C Z A.

A bokrosvölgyi molnárné.

(Vége.)

— Úgy? haza küldöd őket, mikor már elverted vagyontukat. Szép tőled, hogy nem felejtöd őket az utcán. Különbözik ez a te dolgod, s nem is tartoznék reám, ha el tudnám felejtetni, hogy Ágnes miatt szenved az a szegény Guszti olyan sokat, s ő érte tagadom meg magamtól a boszút, hogy „tekintetes“ eziméd dobszó mellett lássam a porba alázva. Nézd, itt vannak hitvány ajándékaid, melyeknek csak azért örültem, mert mindenike egy-egy lépés volt azon becstelenséghez, mit nekem most felajánlottál.

Péter megszegyenülve, szólanul nézte, mint szórja és csomagolja ki lázasan Teri szekrényéből a különféle ékszerket, szöveteket, amikkel oly szép remények fejében kedveskedett.

— Itt vannak mind — folytatta szavait a haragvó asszony — váltsd ki velük becsületedet, melylyel egykor oly fennen díeskedtél. Menj és élém ne kerülj többé, hogy én ne válthassam nekéd tét ígéretemet.

Péter nem akart himni szeméinek, — s hogy magához tért meglepetéséből, szavakat keresett, először életében, a melyekkel magát melegegetni akarta.

Teri egy büntető bíró hidegségével mutatott az ajtó felé.

— Ha nem távozol eselédemet hívom elő.

E szavak, a még csak félig felbukott embert ellenállhatlan erővel taszították a pokol fenekére, hogy egész ördögge legyen.

— Jól van szép asszony — mormolta Péter fogai közt — elúztél, hanem azért találkoznunk, legalább — — — még egyszer. — S csomagját felvéve, távozott.

* * *

Soha olyan feltűnés, mint a minőt Tallérosné „esete“ okozott, még nem háborította fel a jó füzesieket.

— Uram fia! mi lesz a világból, ha már még egy olyan arszony is a „törvényes urak“ elé kerül? — mondták a „kegyesek“ a nélkül, hogy a kérdezősködésre határozottan tudtak volna felelni.

De hasztalanul is kérdezősködtek arról Füzesen, mert csak annyit tudhattak meg a falubeliek, hogy áldozó esü-

törtök előtti szerdán „beczitáltak“ Terit a szomszéd városba, s azon módon ott is marasztalták, mert hogy valami feljelentést tett ellene valaki, meg hogy a feljelentés mellett eddig is egy tanu bizonykodik, s már most a törvényszék ugyan csak kutat a dolog után.

Hanem ezzel a sok jóakaró, szomszéd, irigy és szánakozó nem érte be. Előkerítették Villásné. Ha valaki, úgy ő bizonyosan tud erről bizonyosat. Egy kis szájtató gyerek mindjárt érte szaladt.

— Ugyan lelkem Villásné — szólítja meg egyikök az épen előtépő „falu harangját“ — maga „benfentes“ volt a Terivel, mit tud a „sora“ felől?

— Semmit galambom, semmit. Reggel óta settenkedtem a fogház körül, hogy ki lessek valamit; még csak meg se láthattam a szegényt, a ki engemet annyiszor megsegített nyomorúságomban. Hanem nagy bajnak kell lennie, annyi bizonyos, mivel hogy ha jól felgondoljuk, az a sok pénz, amit én neki a takarékpénztárba hordogattam, az a nagy gazdaság, ugy hirtelenbe bizony nem cseppenhetett le az égből négy esztendő alatt, hogy az urát — nyugodjék a haló földjében — eltemette. Mert hát ugy-e bizony, mi is csak dolgozunk, fáradsva koplalunk s alig van szánkba egy jó betevő falat.

— Hát azt gondolja-e kigyelmed, hogy valami rosz fát tett a tűzre? — kérde egy másik a csoportból.

— Én nem mondtam semmit, nem gondolok semmit, még ha tudnék is, előbb szaradjon el a nyelvem, hogy sem valamit kibeszelnék arról az áldott jó lélekről, a ki tudtommal még egy légynek sem akart ártani soha, bár azt mindig hallottam, amint hogy igaz is, „a gonoszat a tyuk is kikaparja.“

A falusi közvélemény csinálói egyhangulag adtak igazat, mondván:

— Ugy bizony.

— No lássák! így lesz a Terivel is, mert szó köztünk maradjon, tudják-e, mikor a Bársony Ágnes kézfogója volt, azon a bizonyos este engemet küldött a Faragó Péterért, hogy küldjem hozzá. Akkor főzhetek ki valamit, a minek most issza a levét. Ugy emlékszem, mint a mai napra, mert egy südőt ígért hallgatásomért, a mivel maig is adósom az a ezifra menyecske. Ugy a! De ne szóljanak erről egy teremtetett léleknek sem; a szemem égne ki, ha megtudná, hogy ezt kivallottam. No, istennek ajánlom ki-

gyelmeiket, mert mennem kell a tiszteletes Zachariás uramhoz, ki szivemre kötötte, hogy még ma hirt vigyek neki a szerencsétlenről.

— Lám, lám — mondogatták a visszamaradtak, mit meg nem ér az ember? Bizonyosan bankót csináltak a bokrosvölgyi malomban.

Különbözik ez esetről a városban sem tudtak sokkal bizonyosabban és többit, ámbar a „szakálpírítón“ meg a „eszimaszáritón“ (két átelles pletyka-pad a piacon) nagy szorgalommal „tárgyalták“ különösen azok, kik a saját dolgaik helyett a másokéival bibelődni szeretnek.

Végre is abban állapodtak meg falu és városban, hogy „majd kislát a vallatásnál“, s aligha Teri is nem így gondolkozott, midőn tudtára adták, hogy kényelmes otthonát egy szűkre szabott zárkával eseréli fel.

Megnyugodott sorsában, öntudata nem erősítette meg a vádat; a bizonyítástól, a tanuktól — ha voltak ilyenek — nem félt; egykedvűen várta tehát a történéseket.

Nem így Zachariás uram meg Kalló Guszti: addig jártak-keltek, míg kieszközölték, hogy pár hét alatt Terit kezességükre vagy kibocsájtják, vagy megtartják ellene a végvártárgyalást.

Nem kis esodálkozására azoknak, kik valóságos szenvedélylyel keresik mindennek okát, csakugyan ki lett tűzve a nap, melyen Teri a váddal és tanuival szemben állhatott.

E pör nevezetessé nötte ki magát, mióta nyilvánossá lett, hogy a bokrosvölgyi molnárné férjén elkövetett bérnyilkossággal vádoltatik.

A törvényszék elnöke, miután vádolt határozottan tagadta a terhére rótt büntetést, a tanukihallgatást rendelte el.

— Boglyas Márton tanu vezettessék elő.

Vádolt és közönség kíváncsian fordult a feltárujt ajtó felé.

Egy tisztességesen öltözött férfi jelent meg, zilált, bozontos arczáról szinte lesirt a gyanu, hogy vallomása nem megbízható.

— Vádolt — kérde az elnök — e tanu ismeri-e?

— Nem ismerem; most látom először.

— Tanu, ismeri-e vádoltat?

— Igen.

— Mióta?

— Attól kezdve, hogy az uránál ezelőtt 4—5 évvel egy hétig napszámba dolgoztam.

nem lennének. Mert hiszen ez intézmény a — Tor-nából megyénkhez csatolt körjegyzőségben létezik, s amit tudjuk, igen szépen teljesíti feladatát anél-kül, hogy az illető községek e miatt panaszkozdna-nak. S különben is, a körgyám nem kezeljvagyont, csak felügyel, s nyilvántartást vezet ellenőrzendő számadás nélkül, s azon kötelezettséggel, hogy kö-rének árva ügyeiről évenként kétszer, s ha szük-sége áll elő, esetenként szabatos, kimerítő jelentést tegyen felettes hatóságához. Mi van ebben a kör-jegyző állásával, hivatalával ellenkező, amit meg nem tehetne, s lelkiismeretesen meg nem tenne fizetésért? akkor, midőn tulajdonképen úgy áll a do-log, hogy száz gyám közül nem akad tíz, aki be-terjesztené számadását, avagy jelentését, ha csak azt a körjegyző el nem készíti neki; és bizonyosan nincs pap, — tanító vagy tanult egyének kivül — az összes községi körgyámok közt tíz olyan, aki tisztában volna törvényes kötelességeivel, nem hogy azokat teljesíteni tudná.

Ellenkezőleg, éppen a körjegyzők azok, kik éppen hivatásuk folytán legalkalmasabbak a körgyámi te-endők vitelére, s mert községeikben gyakran megfordulnak, — e részbeni fáradozásuk jutalmazva lévén, bizonyosan lesz idejük körgyámi tisztük be-töltésére többi kötelességeik elhanyagolása nélkül.

Tehát ezek szerint sem a „pénz“ sem az „össze-férhetlenség“ nem lehet alapos ok arra, hogy a községi árvák gondozása törvényeinknek megfelelő legyen.

Csak az szükséges ehez, hogy ahol szépszeri-vel, rábeszéléssel nem megy, ott a törvény szelle-mével összhangzó állapot eréllyel, hatalom szóval is megteremtessék.

Megérdemli e tárgy, hogy ismét a megye bizottság zöld asztalára kerüljön. — ami ugyan kívánatos lenne a községi árvák érdekében.

Rimaszombat, 1887. április 23.

A fővárosi hírlapok egy régóta vajdó eszmé-nek megtestesítését juttatják tudomásunkra, mely nem csak általános dicséretet és méltánylást érdem-el, hanem egyleteink, közintézetek és értelmi-ségünk pártfogására méltó.

Az „Irók és Művészek Társasága“ egy régeb-ben tartott gyűlésén megpendítették az eszmét, hogy mikép lehetne hazánkban előmozdítani a könyv-vásárlást, mikép lehetne felrázni a társadalmat ez ál-tal ama lethargiából, melyben már jó hosszú idő óta trespel, s elűzve a könyvek iránti antipathiát, azokat úgy az egyesületek és közintézetek, mint az egyes egyénekkal megkedveltetni.

E fontos társadalmi és kulturális kérdés meg-oldását tűzte ki céljául ama bizottság, mely a fővárosban az írók és könyvkiadók köréből alakult, s több értekezlet tartása után e napokban „állandó akcióra“ szervezkedett, és az eszme meg-testesítésén oly sokat buzgólkodó Jókai Mórt tisz-teleti elnökké választva, permanens lett.

Ténykedését megkezdi a bizottság azzal, hogy az összes hazai kaszinókhöz, hírlapokhoz és olvasó

egyletekhez köriratot intéz, melyben felhívja a bi-zottság erkölcsi és anyagi pártolására.

A bizottság intencziója — mint ezekből láthat-juk — úgy társadalmi, mint kulturális szempont-ból igen fontos és — azt hiszem — jogosan füz-zük a legszebb reményeket annak jövőjéhez, mire nézve egyébként már az is kelő garanciát nyújt, hogy az ügyet oly ismert és tevékeny férfiak vet-ték kezeikbe, mint György Aladár, Aigner, Do-linay és Wodlauer.

Az, hogy a fővárosban, s hazánk nagyobb vá-rosaiban a bizottság — kitűzött célját el fogja érni, csaknem minden kétséget kizár. Erre enged legalább következtetni azon lelkesedés és valóban nemes példa, melylyel a „Budapesti kereskedelmi csarnok“ járt előre, midőn egyhangulag elfogadta amaz indítványt, mely szerint — hozzájárulva az írói kör által megindított mozgalomhoz — évenként 600 frtot fordít könyvek vásárlására. Ez volt a mozgalom első eredménye, melyet „szalmatűz“nek vagy „hirtelen lelkesedés“nek — ismerve a fővá-rosi viszonyokat — csak a roszakarat nevezhet.

A vidéken — kisebb városokban — már más konstellációkat találunk, melyek azonban korántsem oly roszak, — a hol a jóakarát meg van — mint egy némelyek képzelik. A mi vidékünkön — tisztelet a kivételeknek — igen kevés a jóakarát, minek hiányát pedig gyakran érezzük.

Nem szándékom konkrét esetekre hivatkozni állításom valódiságának igazolásául; meg vagyok győződve arról, hogy a hibát mindig megérzi magá-ban minden ember, csak mutatni nem szereti.

Ez pedig nem volt mindig így, s hogy a jobb időket megtalálja valaki, a ki a körülményeket és helyi viszonyokat ismeri, nem kellene messzire vissza mennie. De hát; „Tempora mutantur et nos mutamur in illis“; az idővel együtt változnak az emberek is!

Rimaszombat és vidékének intelligenciája elég nagy arra, hogy mint minden szépet és nemeset, úgy ezt az eszmét is felkarolja és úgy morális, mint anyagi tekintetben, kövessen el mindent az ügy érdekében. Vannak derék egyesületeink, köz-intézetek stb. stb., melyeknek vezérferfiái karölt-ve igen sokat tehetnek, s reméljük is, hogy midőn a fővárosi bizottság körirata hozzánk eljut, a hiva-tottak nem fognak tétlenül maradni, s oda fognak hatni, hogy mostoha könyvvásárlási viszonyaink megjavítására, könyvtárak alakítására s a jobb ma-gyar és tudományos művek olvasására serkentsék a társadalmat, mert nem szabad felednünk Kölesey ama jeles mondását: „Ne gondold, hogy a tanulás és olvasás csak bizonyos időhöz, az ifjuság éve-i-höz köttetnék.“ — r —

A hétről.

Kardesörgés a járdán — kérem, ne hazudtalanak meg — idegen, s mégis kissé ismerős, rokonszeves ar-czok, aranyos gallér tűnődtek fel ismét a hét elején. El-tűntek a „mundortalan“ vidékiek, s a „nadrágos cibál-ék“ kerültek a „Három Rózsa“ nagy termébe, nem tánczolni, mint ott szokás, hanem a döntő határozatot meghallani.

— Hogy nevezik ama társát?
— Bizony nem tudom kérem alásan, mert csak amegy véletlenül került az utamba, mikor éjféltűán visszatértem a malomhoz.

— Leteszi e a hitet azokra mit itt vallott?
— I . . . igen leteszem.
Teri nem minden izgalom nélkül emelkedett fel ülő helyéről.

— Tekintetes törvényszék, a tanu annyira akadoz-va jelentette ki az esküre való készségét, hogy ismételve kérem, méltóztassék e vallomás erejének más bizonyítékát is beszerezni, mielőtt megesküdnék.

Az elnök szigorúan nézett Terire.
— Mielőtt a második tanu kihallgatnók felszólítom vádlottat, tegyen őszinte vallomást.
Teri nyugodtan tette szívére kezét.

— Ártatlanok tudom magamat!
— Jól van! Jöjjön a második tanu.
És belépett — — — Faragó Péter!
Teri nyugodtan nézett a belépőre, ki nem bírta elvi-selni az átható tekintetet.

Péter vallomása szerint, véletlenül az erdőn járván a kérdéses estén, látta Terit és Boglyast a csíkos tónál: felis-merte mindkettőjüket, hallotta váltott szavaikat, sőt látta a papirokat is, melyeket a nő a férfiak átadott. Ezekre kész letenni az esküt is.

— Mit szól vádlott e tanuvallomáshoz? Kérde az el-nök, mialatt Teri pillanatonként sápadó arcán két nehéz könyesepp gördült alá.

— Tekintetes törvényszék — felelt remegve az asz-szony — Isten egycor mindnyájunk igaz bírója lesz, mert belát a szívekbe. En ártatlan vagyok; bebizonyítani tud-nám, hogy azon estén, sőt egész napon, melyről e két tanu beszél, én a Csíkos tónál nem lehettem. Az uti biztos val-omása törvény szerint lehet elfogadható, de forrását csak én ismerem, s képesnek tartom arra is, hogy esküvel erő-sítse. Am esküjének; a világ előtt talán megbélyegezve s beestelen leszek, de öntudatom megnyugtát.

A bírak sem tagadhatták, hogy ez egyszerű szavak szívből fakadtak, de a törvény — — — törvény.
Lépjének elő a tanuk. Esküdjének.
E pillanatban Kalló Gusztó áll a törvényszék elé, — szilárd hangon szólva:

hogy alkalmasak-e ez idő szerint a haza iránti kötelességük tényleges teljesítésére, vagy egyáltalán nem.

A vidékiek eltűnődtek, de még mindig fülemb-e eseng a végső accordja két nótának, melyek felváltva hang-zottak a pillinkától s a sok nótázástól berekedt torkokból. Mig az egyik — derék szál legény — torkaszakadtából „kiabálja“ — mert dalolásnak nem lehet nevezni — hogy:

„Zsündelyezik a „szombati“ kaszárnyát,
Ola viszik a legények legjavát.“

Addig a másik ide-oda dőlöngözve hallatja bájos (!?) han-gon hogy:

„Inkább leszek betyár a pusztába!
Mégse leszek császár katonája!“

Mikor már a „szombati“ ifjuság java — déleze-g ifjak — a bizottság elé vonult, minden „szolidul“, esendben ment, és városunk — megfelelőleg — a tőle kívánt meny-nyiségnek. A 15 szál ifjut, szerenésesen „kidrukkolta“ a hazá-nak, sőt szemben a rimaszécsiekkel, kik „hozomra“ disku-ráltak, nem tudván a kívánt mennyiséget jelen alkalommal kiszolgáltatni, — még az utóállításához is szép reménye-keket füz.

Azokat a bizonyos nótákat pedig jó messziről hallot-tam — annak idején — s most eszembe jut, hogy bizony az a zord, hideg északi szél juttatta el füleimhez, mely egész héten itt tanyázott közöttünk; sőt még a mult hét végén közönytött be kellemetlen hideggel s kis hóval egye-temben. Előszedtük a téli „gúnnyat“ s azóta nem is igen tettük le; minket pedig egy kis ijedség szedett elő, hogy most kezdődik a tél, s fütőtünk erősen, lévén ilyenkor a legjobb menhely a fütött kályha melletti pamlag, s hozzá egy jó „Prenzados flor“, mein Liebchen was willst du noch mehr?“

Igen ám, így gondolkodunk mi, kiknek — sajnos — nincs se szántóföldjük, se rétyák stb. de a gazda ember má-ként gondolkodik, s búsul, panaszodik, hogy ember-emlékezet óta nem hallottak ilyen „áprilisi idő“-ről. A tél is — ugyszólván — szárazan vonult el fejünk felett, most sem mutatkozik eső, s így a vegetációtól minden ned-veesség meg van vonva. Ma — — pénteken — délután már enyhébb volt az idő, de ebből a jövőre következtetni nem lehet, s nem is akarok, mert úgy találnék járni mint ré-gemben egyik fővárosi „reporter“ ki szombaton kimondha-tatlanul örült a szép vasárnapi napnak, s mikor másnap a lapot kihordták beborult s egész nap zuhogott az eső. Nem jósolok tehát — bár szeretnék jósolni — hanem türelem-mel várjuk be, hiszen ez — mint a földön semmi — úgy sem örök.

Az idő megkönnyült ma délután, s én is megkönnyeb-bülve — t. i. a téli kabát súlyától — siettem „megél-vezni“ a szép időt. A mint így sétálgatva elgondolkozom, eszembe jut, hogy Thalia nemes papjának jövetelét olvas-tam e napokban a falragaszokon. — A véletlen esodálatos, vagyis inkább szeszélyes jütekének kell tekintenem, hogy hirtelen egy ária jött ajkaimra, melyet önkénytelenül el kezdtem dudolni. Őök előtt tisztelt olvasóim — nem lesz ismeretlen, s azt hiszem — még tisztán emlékkébe van az a ritka műlvezt, melyet többek közt a „Giro flé-é-Giro fla“ című operetében Kövessy, a mostani igazga-tó, s az akkor itt időző Jakab, társulatának komkusa — az „apa“ szerepében bemutatott jütekével szerzett. Most is hallani vélem a sokszor elisméltetett refráinet:

„Mert én vagyok az apa,
Ki lányát férjhez adja.“

Amint így dudolgtatva járok-kelök, nagy népeső-lélet vonja magára figyelmemet, mely a „Három Rózsa“ sziló-da előtt keletkezett. Közlebb meye, látom a „Thalia pap-ja“ és „papnői“ megékeztet jéző podgyásztoimeget. Hogy itt létükről meggyőződést szerezzek, nem sokáig kéllet várnom, mert egymásután jütek elő, s csoportot képzve élénk diskuszust folytattak. — Tudjuk, hogy te nényt-ljes várakozással néznek közönségünk pártolása el; de mi is hisszük és reméljük, hogy a mily kitűző komikus volt Kövessy ur, ép oly ügyes színigazgató, és nagy társulat

— A bünös én vagyok. En akartam a molnárt elve-szíteni. En béreltem fel Boglyast. — Egemet kell elítélni — — — halálra, uraim halálra!

Törvényszék s közönség ámulva nézett a büszkén fel-magasló férfira.

Teri megtántorodott, majd szilárdan ment közelebb a bírak elé, fénylő szeméből egy lesújtó villámmal reitenteve meg a tanukat az áldozat előtt, melyet szerelméért hozni kész volna, ha fejével kellene is érteet lakolni.

— Ne higgyen a tekintetes törvényszék e fiúnak. Most bevallom, hogy álnokul tagadtam előbb, mert csak én va-gyok a bünös. Igen, e fiatal embert szerettem, szeretem most is; özvegygyé akartam lenni, hogy mikor a katonás-kodásból visszatér, szerelmét annál biztosabban megnyer-jem. Fel Boglyas, fel a kezded, esküdjél üdvösségedre, hogy egyedül én voltam, ki az erdőben felkerestelek.

Boglyas vagy nem volt eléggé betanítva, vagy a Teri lángtekinete kényyszerítő varázsának engedve, felemelte jobb kezét, éppen Gusztó előtt.

Gusztó e pillanatban megragadta a tanu kezét, mely-nek esuklója alatt egy „V“ betű sötétlett.

Mindze néhány másodperc alatt történt, mialatt bí-rak és közönség ámulva nézték a szokatlan jelenetet, míg Boglyas sziszegve igyekezett kezét a vas marokból kisza-badítani.

— Te hamis tanu — dörgött fülebe a legény — ki volt a gonosz, aki ide állított, meggyalázni egy ártatlan, gyenge nőt?

— Tekintetes törvényszék! Ez ember valódi neve Villás, öt évvel ezelőtt találkoztam vele a Tiszánál, s azt hiszem, felesége épp az öreg asszony, ki falunkban e néven ismeretes, meglehet, itt van ő is valahol az épület előtt azok közt, kik Teri sorsának eldölte után vannak.

Villásné nem volt nehéz megtalálni. Ott mondogatta a kapu előtt ácsorgók között, hogy meglássák, ez a pén-teki nap is szerencsétlenséget fog hozni a falura vagy leg-alább valamelyik falubelire. Szegény, istenben boldogult harmadik ura is ezen ment a Tiszára halászni, oda veszett, soh se látta többet.

— Villásné! van-e itt valami Villásné nevű asszony — kérde nagy hangon egy hivatalosolga.

— Igen is kérem a nasságát, én volnék az a becű-letes nevemen.

— Adott-e vádlott kendnek az alatt valami meg-bízást?

— Igen, azt mondta, hogy asszonygya fűrészeljem alá a malom átjárót éjjel.

— Hol mondotta ezt kendnek az asszony?

— Hát instálom, úgy a hét vége felé, gondolom szom-baton . . . akkor volt igen is, szombaton, farsang utolsó vasárnapja előtti napon, mikor már zajlott is a Kéked, amelyik a bokrosvolgyi malmot hajtja, tetszik tudni akkor, estenden sugta nekem az asszonyság, hogy mikor haza mék, várjam meg az erdőn a Csíkos tónál.

— Megvárta-e csakugyan e nőt.

— Meg én kérem alásan, mert furta a fejemet, hogy mit akarhat. — Osztég mikor ott láttam magam előtt férfi ruhába, de mégis felismertem, csak azon vettem magam észre, hogy egy esomé bankót nyomott a kezembe ezekkel a szókkal:

„Hallja-e Márton, még egyszer annyit adok, ha ez éjjel a malom átjárót alól úgy befűrészeli, hogy a ki reg-gel azon megy, letörjön alatta.“

— Említette-e vádlott, kinek kellene reggel azon átmenni.

— Azt nem említette.

— Azt mondja kend, hogy vádlott férfi-ruhában és estve jelent meg előtte. Feleljen: bizonyosan felismerte-e, s honnan, miről ismerte fel?

— Oнанan kérem igen szépen, mert hogy nagyon ki-csinny volt a keze, amilyen férfinak nincs, meg . . . meg a kalap alól kiesuszott egy varkocsa.

— Vádlott, igazat beszélt-e a tanu?

— Egyetlen szavát se higgye a tekintetes törvény-szék, — legalább addig ne, amíg be nem bizonyítja. Ez ember lehet felbérelve is a hamis tanúságra, amit van ugyan elég okom binni, de nem bizonyíthatom.

Az elnök ismét tanuhoz fordult.

— Teljesítette-e a megbízást?

— Igen, kérem alásan, teljesítettem egy társammal, mert a nehéz deszkát nem tudtam volna magam annyira cipelni, hogy a fűrészelést valaki észre ne vegye.

— Tudta-e vagy gyanította-e, mi végre kellett átfü-részelni a padlót?

— Csak annyit gondoltam, hogy a pajkos fiatal asz-szony valakit tán megtráfná akar.

oly tagokból állította össze, hogy azoknak legalább nagy része műértő közönségünk igényeit ki fogja elégíteni, és valódi műveltetet fog szerezni.

Az ügyesen és tapintatosan összeállított műsor egyébként erre méltán enged következtetnünk.

De hisszük és reméljük azt is, hogy közönségünk, mely sokszor megmutatta, hogy a művészetet pártolni szereti, és a műveltetést szívesen áldoz, most sem fogja áldozatkészségét megvonni.

Kívánjuk, hogy reményeinkben ne csalatkozzunk!
Reporter.

Levelezés.

Tiszolcz, 1887. ápril 20.

Tisztelt Szerkesztőség! Beesés lapja 13. és 16. számában, a famosus Hurban-jubileum alkalmából, a „Tiszolczyi polgárok” — azzal vádoltatnak, hogy e szép multu tisztetéshöz üdvözlő-sürgönyt menesztettek. Engedje meg tisztelt szerkesztő ur, — hogy ezen vádat a legnagyobb indignációval visszautasítsuk, — s a Hurbanhoz menesztett sürgönyt kellő értékére redukálhassuk.

Tény az, — hogy mióta Röczéről a pánszlávismust kiszorították, — ez főhadiszállását Tiszolczon ütötte fel. — s itt folytatja vakand munkáját, — tény az is, — hogy terem itt a pánszláv gombamódra, — de hála Istennek van még itt szép számmal magyar ember is, — kiknek küzdelméről az árral szemben, — társadalmi életéről, — magyar kaszinójokról s az itt kéthetenként rendezett felolvasásairól, e lap is nem egyszer emlékezett meg. E társadalmi, a „magyar kaszinóknak” tagjai — nagyobb részben Tiszolcz polgárságából telnek ki, — s ezek beleegyezésével Hurbanhoz üdvözlő-sürgöny nem ment, és nem is fog menni soha!

Különböztet mit is beszélünk **sürgönyről!** Utánna jártunk a dolognak s az 5 db **sürgöny** közül egyetlen egy sem lett feladva sem a helybeli, sem a környéken levő táviró-állomásokon, s a főkolompós által valószínűen egy 5 kros bélyeggel ellátott levélben lett **mind az 5 sürgöny** Hurbanhoz menesztve, — különben Hurbannak elég drága sürgöny egy is!

Tiszolcz magyar polgárai.

Meghívás tanítói körgyűlésre.

10. sz. — A rozsnói egyházmegyei róm. kath. tanítóegyletnek Murány Garam köre, Murányban, folyó évi május hó 5-én tartja tavaszi-gyűlését, melyre a főt. elnök, a kör t. tanítóságát, és a tanügy iránt érdeklődő t. ez. közönséget van szerenésem meghívni.

Tárgysorozat:

1. Venisanetés szent mise 9 órakor.
2. 10 órakor a gyűlés kezdete elnöki megnyitással.
3. Őszi gyűlés jegyzőkönyvének fölolvastása és hitelesítése.
4. Körünkbeli elhívások következtében szükségessé vált: jegyző és pénztárnoki választás.
5. Gyakorlati tanítást, az ottani tanító t. Droppa József ur növendékeivel (gyűlés előtti) a beszéd és értelmi gyakorlatból tart.
6. Az egyh. központi bizottmányja által megfektetés végett kitűzött: „Miért, s mi módon kell már a népiskolában is a hazaszeretetet a gyermekek szívében eszegegetni s azt fejleszteni” — című tételre beadandó munkából 1—2-nek fölolvastása.

7. Elkerült ügyiratok tárgyalása, tagsági díjak beszedése, közgyűlésre kiküldendő képviselők megválasztása könyvtárakról jelentés stb.

8. Jelentések, indítványok.

Ebéd iránt kérem ideje korán t. Droppa József urnál jelentkezni.

Kelt Pohorellán, 1887. ápril 12-én.

Bahéry József, elnök.

--- No hát csak jöjjön szaporán a törvényszék elé.

--- Ugyan mi dolga lehet a kegyelmes uraknak én velem, szegény öreg asszonnyal, ki bizony kéregetéssel keresem a mindennapi kenyéret?

--- Azt majd megtudja oda fenn.

Villásné kezdte furdalni a lelkiismeret, hogy hátha ártatlanra gyanakodott.

Félnék lépni a bírak elé, „szerenésés jó reggelt” kívánva „mind közönségesen”.

Szeme Boglyas-Villáson, az ő istenben megboldogult harmadik urán akadt meg.

--- Uram Jézusom és minden szentek, őrizetek meg a gonosztól, ez Villás!

A jó ember is meglepő nézte élete párját.

--- A Kati . . . a Kati!

--- Hát felismerik egymást kigyelmekek? kérdé csaknem mosolygva az egymástól félve hátráló házaspárt.

A Kati nyelve eréd meg először.

--- Oh hogy ne, oh hogy ne kegyelmes uraim, mint ha már csak hátamon tánczoltatná a „teszi-veszi” rud letört darabját, melylyel most farsang utolsó vasárnap előtti szombaton kergetett engemet a világba.

--- Hát Baglyas, helyesebben Villás, maga e szerint ugyancz estén nem lehetett a csikos tónál, ugy-e bár? — kérdezte szigoruan az elnök.

Villás töredelmesen vallotta be a rut játékot, melyre Faragó Péter kitanította.

Teri ügye ezzel bevégeződött a törvényszék előtt, s különös, szívében mély szomorúsággal hagyta el a helyet, hol a menyországot látta megnyitni egy pillanatra, hogy örökre bezáruljon előtte.

Gusztó a jó Zachariás tisztelettel Agneshez sietett, hogy elvigyék a tanítói lakba, az egyedüli menhelyre, hol férje miatti szegénységét legjobban eltemetheti.

Mert Bársony uram is elköltözött még az előbbi évben oda, hol mindenkinek egyformán mérk a földet, de a menybéli „just” csak kinek-kinek érdeme szerint.

Faragó Péter pedig — tetten kaptatván — ott maradt a másnak áskálta veremben.

Az napságtól aztán, hogy innen kiszabadult, nagyon-nagyon sokáig nem látta őt senki a vidéken. Csak valami

Törvényszéki napló.

A közelebbi héten a helybeli királyi törvényszéknel következő bűnügyek lettek tárgyalásra kitzúve:

- April 25. Lopással vádolt Mispál Mihályné elleni,
- April 27. Sikasztással vádolt Surányi József elleni,
- April 27. Halált okozott súlyos testi sértéssel vádolt Lux Mátyás elleni,
- April 28. Lopással vádolt Simon Eszter elleni,
- April 28. Lopással vádolt Germáni Heléna elleni ügy.

Hírek és vegyesek.

Hymen. Máriássy László köztisztviselőben álló megyei II-od aljegyző eljegyezte Farkas Erzsikét, Farkas Ábrahám helybeli tekintélyes földbirtokos bájos és művelt leányát. --- Kemenczy Kálmán a miskolci polgári iskola tanára pedig jövő hó 4-én vezeti oltárhoz Szabó Erzsikét, néh. dr. Szabó Mihály városuk egyik nemrég elhunyt, felejthetlen jelesének szeretetreméltó, szép leányát. --- Kísérje mindkét pár frigyét áldás és zavartalan boldogság.

A gömörmegyei orvos-gyógyszerész egy-let holnap, folyó hó 25-én, tartja városunkban — már lapunkban jelzett — közgyűlését. Mint halljuk, a gyűlés igen látogatottnak ígérkezik, a mennyiben vidékről is többen jelezték a gyűlésen való részvételüket. Délután a helybeli közkórházat fogják megszemlélni s este társas vacsora lesz.

Közbirtokossági közgyűlés lesz május 1-én melynek egyik fő tárgyát a vadásztársulati jegyek árából befolyt összeg hova fordítása fogja képezni, hogy t. i. ezen összeg felosztassék-e egyformán a közbirtokossági tagok közt, vagy pedig valamely kézzel fordítások.

Női ipartanoda: A rimaszombati ipartanodánál Bíró Margit eltávozásával megürült kézimunka tanítónői állására — a mint értesültünk — Faistl Irén okleveles tanítónő pályázott.

Színészek megérkezése. Kövessy Albert, a miskolci színház igazgatója 36 tagból álló társulatával megérkezett városunkba, s előadásai sorozatát tegnap kezdte meg a „Három Rózsa” vendéglő nagy termében. A személyzet közül csak ő és Dombayné Rózsa asszony ismerős előttünk, a ki már egy ízben bemutatta városunkban képességét s eltávozása igen kellemes emléket hagyott maga után, a többi személyekről, meggyőződésünk szerint véleményt még nem mondhatunk, azonban más vidéki lapok, a hol Kövessy társulatával megfordult, oly dícsérőleg emlékeztek meg róla, hogy ez okból és a változatos műsort tekintve, reméljük, miszerint jó és őszhangzatos előadásai által nekünk sok kellemes estét fog szerezni, s ezen reményben ajánljuk a színházunkat a közönség pártfogásába. Ha véleményünk irányadóul szolgálhat, úgy azt tanácsoljuk az igazgatónak, hogy a műorból válogassa ki leginkább az új darabokat előadásra, mert a mi közönségünk e részben igen válogatos s csak az vonzza: a mi új. — Különböztet egy a közönségnek, mint a színházunknak köleselő megelégedést kívánunk.

Rubellekről emlékezett meg a fővárosi napi lapok egyrésze a „Rozsnói Híradó” egy híreskéje nyomán, mely szerint „ünnepek előtt néhány klenózi tót atyafi M. rimaszombati cukrászudat bevásárolt árakat orosz rubellekkel fizette volna ki.” Mint a nevezett lap reánk, mint olyanra hivatkozott, mely ez esetről, ha csakugyan megtörtént, bővebben fog emlékezni: utána jártunk a dolognak, és az eredmény az, hogy e hír olyas megzavult kacsatojások egyikéből repült a világba, melyeken ama bizonyos „lap-tudósító” gubbaszkodik, ki már igen sok botrányos hírléssel áldozott léha szenvedélyének. Valóban nem ártana már egyszer leleplezni az ilyen forrást, hadd ismerkedjék meg vele a közönség, hogy méltó elbűnösben részesítene. Különböztet lehetnének a lapok is annyira óvatosak az ilyen természetű hírek közlése körül, hogy előlegesen szerezvén be a megbízható adatokat, ne engedjék magukat oly könnyen „felültetni.”

nagy idő multán, mikor már felesége rég sirban pihent, almodva boldog szerelemről, — mikor már a „hires” menyecske fejét se belepte az őshaj, arczát össze kuszálta az idővel sem csillapult szevedés, — mikor ennek fogadott fia, Géza épen Füzessen volt husvét ünnepi „követ”-nek, akkor jelent meg a bokrosvölgyi malom küszöbén egy ismeretlen béna koldus, nem alamizsnáért, hanem csak egy szőrt, mely levegye lelkéről a terhet, a még ki nem engedett bűnök tudatát.

Epen templomba indult a „nagy asszony.”

Zsebébe nyult, hogy alamizsnát adjon a szegénynek.

--- Nem pénz kell nekem Teri, — szolt halkán a számandó alak — bocsánatotad koldulom, hogy beszámolhassak vele mindajánk bírja előtt.

S az egykor büszke asszony szemében, most villámok helyett a részvét könyve csillogott; az első ama nagy harez után, ott a földi bírak előtt.

--- Szegény Péter, te sokat szenvedtél, bocsásson meg neked az Isten is, — szolt fájdalomtól elfojtott hangon, őszinte részvétrel nézve a nyomor e csonka keresztjére. --- Köszönöm Teri, köszönöm. Add kezed, hadd szorítom meg . . . bucsuzóra . . . utolszor.

E kézzsoritás volt az utaváló, melyért mesze földről vonszolta magát a malomhoz.

--- Aldjon meg az Isten úgy, amiként megvert engemet a rajtd elküvetett gonoszért.

--- Péter, maradj még, fiad minden nap emleget, nem ölelné-e magadhoz?

--- Nem, nem, hogy ilyen apát ismerjen mint én, nem akarom. Ugy is tudom, hogy anyjává te lettél, s ez nekem elég büntetés. Jobb az így neki és . . . nekem is! S tovább vonszolta magát, végig a falun, a határon, a Tisza felé, mely már sok szerencsétlent csábított puha — ölébe.

A bokrosvölgyi molnárné pedig még sokáig nevelte Gusztó, Agnes és tanítója nyughelyén a virágokat, míg egyszer az ő havvai fölé is virágos hantokat rakott a halás utód keze.

Falusi történet jó részben, úgy beszéltem el a mint hallottam a füzésiektől. Szántó Miklós.

Szerencsétlenek halála. Két szerencsétlen nőlakója városunknak, egy fiatal leány, s egy élemedett asszony, két örült szenvedett ki s tétett sírba. Az egyik Gasko Julianna, a kiról a mult ősszel lapunkban is megemlékeztünk, hogy szerencsétlen szerelm miatt a kutba ugrott, s onnan élve kihuzatván: megőrült és a megyei közkórházba szállított, f. hó 18-án elhunyt s 19-én általános részvét mellett eltemettetett. --- A másik öv. Mizerák Andrásné, városunk egykor keresett szülészoje, az ital mértékelen élvezete elrabolta esztét, a kórházból pár nap előtt kijöven, folyó hó 22-én meghalt. Találják fel az elhunyt szerencsétlenek sírjokban a békét, a mit itt fel nem találhattak.

Sorozás. Bevégeződött már a sorozás, a piacon hol napokkal ezelőtt nagy sürgés-forgás uralkodott, most ismét mély esend honol. --- Városunk folyó hó 18-ikán sorozott, még pedig ez idén ritka eredménnyel, mert míg a rimaszécsi járás is adós maradt, addig városunk teljesen fedezte a létszámot tartozott adni: 15 katonát, s be is vettek 15-öt, egynehányat pedig felülvizsgálathoz rendeltek, a kik közül legalább 2—3 szintén beváltak.

Szőlőművelő ekék, hegyi váltó-ekék és a hegyvidék különleges gépeivel fog az országos magyar és a nögrád-megyei gazda-ági egyesület versenyt, illetve kiállítás rendezni Füleken május hó 31-én. Füleket vasuti csomópont lévén, e célra igen jó lett megválasztva annyival is inkább, mert a talajvizonyok is a verseny céljaira felette kedvezők. A két szövetségelt egyet közös rendező bizottsága Sci-tovszky János Nögrádmegye alispánjának elnöklété alatt a napokban tartotta meg első ülését gr. Berchtold Arthur vendégszerető házában. Ez ülésen gróf Gyürky Ábrahám főispán, Szilassy Béla, Szakall Barnabás és Ferencz, Virág Vince, Ordódy Lajos, Fáy Árpád és Baranyay István vettek részt. Ez ülésen a program-pontozatok s a verseny színhelye meglelték állapotba. --- Tekintettel arra, hogy egy a homokvidékek fognak beülteteni, mint a hegyvidékek direct termelő amerikai fajtákkal úgy mint Jaquez és Herbemonttal újra telepíteni, — a szőlő fogatos művelésére szolgáló eszközök megismerése nem lehet közönyös a gazda-közönségre. --- Ezen irányban a verseny felette instructív lesz. Belesznek mutatva a szőlő-rigolozó ekék, a szőlő szántó-ekék s a talaj-planirozó eszközök, — és pedig működésben. --- A közönség tehát nagy számban fog Fülekre jönni, de arról is gondoskodva lesz, hogy úgy az elszállásolás, mint az ellátás tekintetében a nagy közönség kényelmére minden megtéve legyen.

„Józi és Erzsike” 9-ik száma megjelent. Szerkeszti Györgyösi Rudolf. Ez élénk gyermeklap, mely számos képpel illusztrálja olvasmányait, minden egyes számmal kedvesen lepi meg az olvasót. A mi tárgyat felölel, az mind ész és szívlejtő hatásra van számítva s a gyermek fejlődő tehetségéhez ügyesen feldolgozva. Ritkán sikerül, hogy irodalmi vállalat provinciából országosan elterjedjen; Józi és Erzsike Arad városából kiindulva, hódítva jár s maga köré gyűjti a kis nemzedéket s olvasási hajlamát jó irányban neveli. A szülők és tanítóknak melegen ajánljuk, hogy a kedves lapot szerezzék meg a családoknak, az iskolai könyvtáraknak. Vizsgálatok alkalmára jutalom-könyvül kitűnően megfelel. A képekkel gazdagon kiállított lap tulajdosa, (egy évre 1 frt 20 kr. havonként 16 oldalon jelenik meg, s ez elég gyermeknek, hogy iskolai tanulmányai mellett hasznosan mulasson a rövid olvasmányokkal, törje fejét a talányokon, tanuljon belőle gyermek-játékokat, élénk kedves dalokat, melyek hangjegyekkel közöltetnek. Vallás-erköles és életirajzi rovatai bizonyosan nem tevesztik hatásukat a gyermek kedélyre. Megrendelhető Aradon (magyar utca 24. sz.). Ajánljuk a pártolásra. A szülők nagy örömet okoznak gyermekeiknek, ha e kedves lappal megajándékozzák őket.

Közgazdaszat.

Értesítés a megye gazdaközönségéhez.

Az országos gazdasági egylet a nm. földművelési ministeriummal egyetértőleg elhatározta az eddig is szép lendületet nyert állattenyésztésünk további fejlesztésére és emelése s felvirágoztatása céljából: az „Országos törzskönyv” életbeléptetését. Hogy ezen fontos intézménynek minden gazda kellő hasznát vehesse és mivel az országos törzskönyvelés kellő mértékben és sikerrel csak akkor terjesztheti ki áldásos hatását, ha az egyes vidéki gazdák is törzskönyvelést rendszeresen folytatnak: e végből felhívja s kéri gazdasági egyletünket is, hogy a törzskönyvelés eszméjét és célját működése területén a gazdaközönséggel megismereteni sziveskedjék. Ennek folytán, de kiválólag a legközelebbi igazgatóválasztmányi gyűlés határozatából van szerenésem a megye gazda közönségével a törzskönyvelés eszméjét és célját az alább megírottakban megismertetni.

A törzskönyvelés eszméje külföldön már régen megvalósított és a törzskönyvelés régi gyakorlatba vétetett, s a külföld állattenyésztésének fejlődését, a jelen magaslaton való állását s felvirágoztatását legfőképpen a törzskönyvelésnek köszönheti. (Igen természetesen, az ott szokásban lévő szakszerű gondos ápolás és jó takarmányozás mellett). Törzskönyvelés nélkül valódi öntudatos és ezeltudatos állattenyésztés nem is képzelhető; mivel csak a rendszeren vitt törzskönyvelés mellett képes a gazda valójában megítélni, hogy a tenyésztőállataival tovább folytatott beltenyésztése mellett a tenyésztésnél kitűzött célját valóban s biztosan elérheti-e vagy sem?

Nézzük meg most közelebbről, miből áll a törzskönyvelés valódi célja?

A törzskönyvelés a tiszta vérű — faj — tenyésztés és anya törzsállatoknak s ezek ivadékaiknak sok nemzedéken keresztül a „törzskönyv”-ben való egyenkinti beigtatásából, s ezen eljárásnak szakadatlan folytatásából áll.

Célja a tiszta vért, mely a gazdára nézve bizonyos becses tulajdonságokat hord magával, s azokat átörökíteni is képes, nemzedékeken keresztül változatlanul feltartani.

Vizsgáljuk meg közelebbről és részletesen, hogy mit értenek, mily állapot neveznek tiszta vérű fajállatnak?

Tiszta vérű, fajállatoknak: azon s oly törzstenyésztőállatok értetnek és nevezetnek, melyek képesek fajok jellegét s a gazdára nagy becses belső tulajdonságaikat, ugy külsőleg (milyenek szép erős testalkat, kifejtett izomszerkezet, nagy test, szín stb. külső jelekben) míg belső becses tulajdonságaikat (milyenek a lovaknál: a magas tüzes vér, a futásban sebesség, a futásbani győzőség, s a munkabani erősség és kitartás, a

szarvasmarhánál a nagy tejelő képesség, a nagy hizékony-ság, erős, szilárd esonozat, az izomzat folytáni kitartóság a munkában. A sertésnél a sebesen fejlődő képesség, test-nagyság, hizékony-ság zsirra vagy husra. A juhoknál a ma-gasan finom gyapju, a sok s középinom gyapju, sebesen fejlődő nagy test és hizékony-ság) az ivadékokra állandóan — constant — s a fajnál meglevő teljes mértékben átörö-kíteni. Még ellenben a nem tiszta vérű, a nem faj-állatok, erre teljesen képtelenek. akadhatnak ezek között is tüzes vérű, nagy tehetőségű lovak, vagy nagy tejelő képességgel bíró tehénegyedek, de ezek ezen egyéni képességüket, s be-eses tulajdonságaikat utódaikra oly nagy mértékben, mint náluk van, s állandóan a tenyésztésnek átörökíteni nem ké-pesek, a be-eses tulajdonok értéke csak egyes egyedekhez van kötve. Ezen körülményt alaposan fontolóra véve, tűnik ki: a törzskönyvelési intézmény nagy fontossága a gazdára nézve. A törzskönyvelés biztosítja a tenyésztőt: hogy a ki-választott törzs tenyészállatai által az állattenyésztésnél ki-tűzött célját öntudatosan s biztosan s minden visszaesés nélkül elérni, míg törzskönyvelés nélkül --- mint most --- öntudatlanul tapogatózva, vakon, bizonytalanul, sok vissza-esésnek kitéve s lassan haladhat kitűzött tenyésztési célja felé.

A törzskönyvelés biztosítja a vevőt: hogy oly tiszta vérű fajállatot kaphat törzsül a tenyésztésre biztosan, mily-ent óhajt, milyen céljának biztosan megfelel; viszont biztosítja az eladót: hogy tiszta vérű, fajállataiért a kierde-melt illő árt minden időben biztosan megkapja. Így tehát a törzskönyvelés úgy az állattenyésztőnek, mint a vevő és el-adónak egyformán nagy előnyül szolgál, a miért is annak felkarolását s mielőbbi gyakorlatban vételét a megyei gazda közönségnek bátor vagyok melegen ajánlani.

A félremagyarázás elkerülése végett bátor vagyok még végül megjegyezni: hogy nem csak a magas vérű, milyen a tiszta angol vagy arabfajló és más magas vérű állatok könyvel-hetők a törzskönyvbe, de oly törzstenyész állatok, s ezek ivadécai is, melyeknek tenyész-é-éhez bizonyos cél van kötve, s ezen cél annak tiszta beltenyésztése mellett teljesen elérhetik, s a törzs tenyészállatok, ezen faj jellegét s hasznos tulajdonságait, az ivadékokra (az utódokra) kellő mérvben átörökíteni képesek. A megyében létező szienthali, algai, berni és több nyugati faj tehének és bikák s ezek ivadécai is, (az utóbbi a beltenyésztés mellett) be törzskönyvelhető.

Végül az országos törzskönyvelési alapszabályokat van szerencsém a megyei gazdaközönséggel alább egész terje-delmében megismertetni.*)

Kelt P.-Apátin, 1887, márczius 12.

Vajda Gyula, gazd. egyt. titkár.

*) Jövő számunkban hozzuk.

Szerk.

Szerkesztői üzenetek.

Tisztelezra. Nemesak megengedjük, de sőt nagyon is kérjük.

M. L. No. csak ne legyen az utolsó, különösen azok közt, melyek . . . nem sikerültek. -- Bis repetita. . .

„Feltámadunk.” El is késett, de meg örökre elszenderült a . . . kosárban.

Menelaus. Sem nem „mene”, sem nem „laus.”

○—○. Ismeretlen kézből nem fogadunk el közlemé-nyeket, ha még oly hitelesek és jók volnának is.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

Fürdőmegnyitás.

Vasárnap, május hó 1-én nyílik meg ünnepélyesen Ratkón a **Király-fürdő**, melyhez a t. ez. közönség ezennel meghivatik.

Bormérési megnyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy több év óta az „Iskola-utcában” fenn-álló s látogatott bormérésemet és vendég-lómet f. é. május 1-én, a „Jánosi-utcában” **Dr. Szabó Mihályné-féle házban nyitom meg**, a hol a nap bármely szakában izletes ételek- és italokkal mérsékelt árért szolgállok. Törekvésem — mint eddig — ugy ezután is mindig oda fog irányulni, hogy a t. látogatók megelégedését minden tekintetben kiérdemljem.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, maradtam

Rima-Szombat, 1887. április 23.

Kiváló tisztelettel
TÓTH PÁL.

Birtok eladás.

Putnok mezőváros határában fekvő, jó minő-ségű, tagosított, fél volt urb. telek, az ezután járó közös erdő és legelő illetőség, s egy jól berende-zett kényelmes, cserép sindelylyel fedett lakház, melléképületek és kert szabad kézből eladó. — Bő-vebb felvilágosítás alulírtnál nyerhető.

Sztraka Neit, községi jegyző.

DREHER ANTAL

kivitelei palaezk-söre

a hamisítatlan minőség biztosítása mellett megrendelhető

Dietrich és Gottschlignál

Budapestben, vagy

DREHER ANTAL sörfőzdéjénél

Kőbányán. 2—6

Tudakozódások, valamint árjegyzékek végett megkeresések **DIETRICH és GOTTSCHLIG-**hez **BUDAPESTEN** intézendők. Ismételadók-nak a megrendelés nagyságához képest a lehető legmagasabb árengedményekkel kedvezünk.

Megrendelést ezim csak DREHER A. Kőbányán vagy DIETRICH és GOTTSCHLIG Budapestben.

Csak kúthoz tartozó kivitelei sör-küldeték szék, tisztaság és tartósságáért kezezzük.

Hirdetmény.

36. sz. — Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbíró-ság 88. számú végzés által **özv. Divinyi Károlyné** javára **Bányay Ferencz** ellen 454 frt tőke, és járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 567 frtra becsült 2 ló, 1 brieska és házi butorokból álló ingó-ságok nyilvános árverés útján eladatnak. Mely árverésnek a 952. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis alperes nyústyai lakásán leendő eszközzésére 1887. év május hó 16-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meg-jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. ez. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek beesáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. ez. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszombatban, 1887. évi ápril hó 15. napján.

Craskovich, kir. bírósági végrehajtó.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tisztelet-tesztem tudatni, hogy **18 év óta fennálló cipészüzletemet és raktáramat** a tava-szi és nyári időnyre **női-, férfi- és gyermek-** részint saját műhelyemben, személyes felügyeletem alatt készült, részint előkelő **budapesti és bécsi** gyárakból beszerzett **minden faju lábbeli árukat dúsán felszereltem.** minék folytán azon kedvező helyzetben vagyok, hogy igen tisztelt látogatóim — fokozott divatszere-nyéneit is — akár kész, akár megrendelésre gyorsan előállítandó áruimmal az **eddiginél sok-kal jutányosabb áron**, kielégíthetem.

Az a jó hírnév, mely üzletemhez kezdettől fogva fűződik, biztosítékul szolgálhat jövőben is a tisztelt közönségnek arra nézve, hogy szíves meg-rendeléseinek gyors, pontos és lelkiismeretes teji-sítése által teljes megelégedését fogom kiérdemelni. Midőn a nagyérdemű közönség megfeszítő fel-yelmébe ujabban ajánlom magamat és üzletemet, s irányomban eddig is tansított lekötőlező párt-fogásáért őszinte köszönetet mondok, maradtam Rimaszombat, 1887. ápril hó 2.

3—* alázatos szolgája

KOVÁCS ZSIGMOND,
cipész mester.

Kiadó lakás.

A jánosi-utczai 42. számú ház és kert bérbeadandó folyó 1887. évi május 1-től. Értekezhetni lehet **Lőrinczy Györgynél, Rimaszombatban.**

Birtok eladás.

Egy, Bánréve és Putnok között fekvő, mintegy 120 hold szántó-föld-, rét- és lege-lőből álló birtok szabad kézből eladó. — Értekezhetni iránta **özv. Czirbesz Frigyes-nénél Rozsnyón.** 4—4

Hízómarha eladás.

Gömörmegebe kebelezt puszta **Csobánkán,** — vasuti állomás Rimaszées — f. évi ápril hó **26-ik** napján délutáni 2 órakor **24 darab hízó ökör** zárt ajánlatok útján fog eladatni, — az aján-latok 500 frt óvadékkal ellátandók. — Az eladás egyéb feltételei a tisztartóságnál Rimaszéesben a kitűzött eladási határnap előtt és bármikor meg-tekinthető.

Kelt Rimaszéesben, 1887. április hó 14-én.

Az uradalmi tisztartóság.

Karancsalja.

Baglyasalja.

ÉSZAKMAGYARORSZÁGI

egyesített

köszénbánya és iparvállalat részvény-társulat

Ajánljuk

kitünő minőségű hazai közszenterményeinket

gyári, gazdasági és házi célokra

a legjutányosabb árak mellett.

Rendeményeket kérünk központi irodá kba **Buda-pest, Erzsébet tér 3. sz. alá** intézni.

2—10

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

82. sz. — Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. ez. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbíró-ság 1061. számú végzése által **Alexy Lajos** javára **Dr. Pollacsek Jakab** ellen 116 frt 50 kr. tőke, és járuléka követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt és 1500 frtra becsült gazdasági gép és ökrökből álló ingó-ságok nyilvános árverés útján eladatnak. Mely árverésnek az 1138. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a hely színen, vagyis Osgyán község bírāja házában leendő eszközzésére 1887. év május hó 4-ik napjának délelőtt 10 órája hatá-ridőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meg-jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. ez. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek beesáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. ez. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszombatban, 1887. évi ápril hó 15. napján.

Draskovich, kir. bírósági végrehajtó.

A legjobb kávépótlék:

MANILA-VELIM

vörös dobozokban jeggyel.

Velimi világkáv

faladécskákból földtekével.

FÜGEKÁVÉ

ezukorsüveg-alakban

és a legfinomabb csokoládék, nevezetesen:

Chocolat Velim

a velimi részvénytársulat gyáraiból

PRÁGÁBAN.

9—10

Kapható minden fűszerkereskedésben.